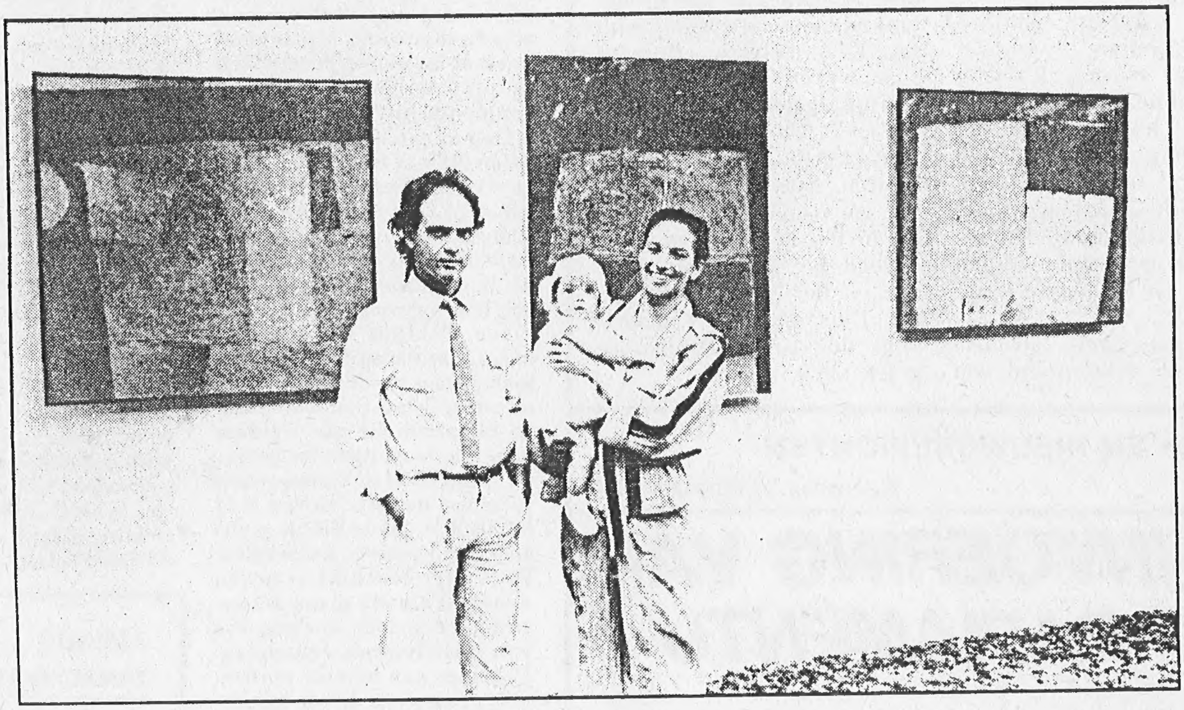
STICUSA
KNIPSELKRANT 115

Friday, January 17, 1986 THE NEWS

Stan & Wilma Kuiperi open "Galeria Diarte" in downtown Oranjestad

Aruba artist couple, Stan and Wilma Kuiperi, is seen in above NEWS photo with their four-month-old daughter, Lara, in "Galeria Diarte"—an art galery just opened by the couple in downtown's Ennia Shopping Center. Stan, a Holland-educated painter and art teacher, says the galery will specialize itself in exhibitions of works of art, including paintings, photography, sculpture, and ceramic art. He says "Galeria Diarte" will offer both local and foreign artists an opportunity to exhibit and sell their work. He adds that the demand in Aruba for works of art for interior decoration of homes and offices in growing, while tourists are very interested in acquiring paintings of Aruban artists. Mrs. Kuiperi, a Holland-educated dance choreographer and instructor, says the galery will stimulate artists as well as the interest of the public for the artists' works. The galery debuts with an exhibition by Stan Kuiperi, "Abstraction of the Aruban landscape." "Galeria Diarte" is open on request and appointments can be made through tel. 24581.

Amigoe
DINSDAG 4 FEBRUARI 1986

Openbare bibliotheek

ORANJESTAD — Bij de Openbare Bibliotheek is men razend over het feit dat het Centro di Barrio Dakota, dat al maanden inactief is, de (filiaal) bibliotheek vernield werd.

De complete inboedel werd door actieve vandalen meegenomen of vernield. Bij de Bibliotheek is men van mening dat een openbare bibliotheek voor iedereen in de gemeenschap is en dat materiaal dat gestolen wordt in feite eigendom van diezelfde gemeenschap is. Het is treurig om te zien hoe personen met destructieve gedachten een einde maken aan een waardevol werk dat al jaren gedaan wordt in het belang van de gemeenschap. De Openbare Bibliotheek, zo wordt door de leiding opgemerkt, nodigt de personen met destructieve gedachten uit om bij de Openbare Bibliotheek langs te komen, zodat zij zich op kunnen voeden tot burgers met verantwoordelijkheid.

Amigoe
DONDERDAG 6 FEBRUARI 1986

Stinapa

Schilder-concours

KRALENDIJK — Culturele Zaken van Curaçao in samenwerking met de Stinapa zal een opdracht verlenen tot het vervaardigen van een schilderwerk. De opdracht houdt in Het Natuurschoon van de Nederlandse Antillen met betrekking tot flora en fauna. De bedoeling is dat de Stinapa de collectie schilderwerken uitbreidt en zoekt daarvoor een drietal werken die de belangstelling voor het Antilliaanse natuurschoon bevorderen. Aan het concours kunnen alle Antilliaanse kunstenaars deelnemen. De maten waaraan de kunstwerken moeten voldoen zijn 75-75cm, 80-70cm of 50-100cm. De schilderstukken dienen uiterlijk 21 februari ingeleverd te zijn bij het departement van Cultuur en Opvoeding Savana 14 Bonaire ter attentie van Felix (Papy) Cicilia.

Er zijn aan de opdracht drie prijzen verbonden: 1e prijs van fl. 1500,-- een 2e prijs van fl. 1000,-- en een derde prijs van fl. 500,--. De datum waarop de winnaars bekend gemaakt zullen worden, wordt later bekend gemaakt.

DE BEURS — Maandag 17 februari 1986

JEUGDORKEST NAAR STO. DOMINGO

WILLEMSTAD - Cumisco, het (eerste) Curacaos Middelbaar Scholieren Orkest gaat internationaal! Op 6 maart vertrekken de jeugdige musici onder leiding van hun dirigent Ramon Williams naar St. Domingo, waar ze gaan deelnemen aan het Carol Morgan Middelbare Scholieren Festival.

Dit is een jaarlijks muziekgebeuren, waaraan vele jonge musici uit de regio deelnemen. De heer Williams heeft daarbij de uitnodiging gekregen om tijdens de festiviteiten ook het Groot Jeugd symfonie orkest te dirigeren. Dit orkest zal gevormd worden door de deelnemende jonge musici.

Williams heeft speciaal voor deze gelegenheid een nieuw stuk gecomponeerd: de "Festival Suite", met daarin elementen uit de Antilliaanse muziek als de Danza en de Curacaose wals.

Bij deze gelegenheid zal de orkestleider ook "Evita" dirigeren, en stukken van de Braziliaanse componist Villa Lobos.

De reis van het Jeugdorkest is mogelijk geworden dankzij de medewerking van het Eilandgebied, (Bureau Cultuur) en vele sponsors.

Voorafgaand aan deze reis geeft Cumisco een aantal concerten, te weten aanstaande woensdag, donderdag en vrijdag, respectievelijk in het Peter Stuyvesant College, het Radulphus College en het Maria Immaculata Lyceum. Op 4 maart volgt nog een optreden in de RK MTS.

AMIGOE — DONDERDAG 6 FEBRUARI 1986

Bij muziekschool

Meer mogelijkheden voor theorie en praktijkles

KRALENDIJK — Volgens de voorzitter van het Cultureel Centrum Bonaire (CCB) zal er het komende jaar meer aandacht besteed worden aan de theoretische en praktische opleiding aan de muziekschool. Er is inmiddels reeds aangetoond dat er voldoende belangstelling bestaat die bovendien nog steeds toeneemt. Momenteel bestaat de mogelijkheid zich te bekwamen op zeven verschillende instrumenten.

De muziekschool is vijf jaar geleden gestart met de opleiding voor gitaar. Deze lessen werden verzorgd door muziekpedagoog Rudy Bedacht. De groep van docenten is nu uitgebreid en behalve de gitaarlessen, kunnen er ook lessen gevolgd worden voor piano, blokfluit, trompet, saxofoon, klarinet en dwarsfluit. De pianocursus wordt gegeven door de dames Conny Canfield en Elena Bizzarrini die aan ongeveer negentig leerlingen les geven. CCB voorzitter Salomons onderzoekt ook de mogelijkheid of er binnenkort ook te Rincon piano onderricht gegeven kan worden. Deze wijk beschikt over een nieuwe Yamaha piano die geschonken is door de Federatie van Antilliaanse Jeugdzorg. Daarmee kan bereikt worden, aldus Salomons dat de leerlingen voor piano uit Rincon niet meer worden gedwongen voor hun lessen naar Kralendijk te komen. De pianokursus is nu voor uitbreiding vatbaar, maar dan zal er nog een piano docent aangetrokken moeten worden. Daarbij attendeert Salomons trouwens ook op de huidige ruimte die niet geschikt is om op een ongestoorde manier les te geven. Er wordt nog gedacht aan een eigen muziekschoolgebouw, aldus de CCB voorzitter.

De cursus blokfluit telt nu tien leerlingen en wordt gegeven door Edward Sedney. Ook deze cursus zal uitgebreid worden en de gedachten van het bestuur gaan uit naar een veertigtal leerlingen. Het aantrekken van de heer John Willekens uit Curaçao maakte het mogelijk, dat er ook cursussen voor blaasinstrumenten gegeven konden worden. Willekes komt daarvoor elke week van Curaçao naar Bonaire en dat is al begonnen in januari 1985. De docent is al zover gevorderd met zijn studenten, dat er binnenkort een uitvoering verwacht kan worden voor blaasinstrumenten als trompet, saxofoon, klarinet en dwarsfluit.

Tenslotte wijst CCB voorzitter Salomons erop, dat er binnenkort ook een project geëntameerd zal worden die de bouw van een muziekschool omvat. Er wordt gedacht aan een eenvoudig bouwwerk waarin een aan[illegible] adekwate ruimten zijn ondergebracht waar de leerlingen kunnen oefenen.

Het CCB hoopt van harte, aldus Salomons dat deze hartewens in vervulling zal gaan, want nu worden de lessen noodgedwongen zeer verspreid gegeven. In het CCB bestuur is met de afdeling muziek de heer Andre Adelaida belast.

AMIGOE — ZATERDAG 8 FEBRUARI 1986

AAINA-medewerker geeft gastcolleges

WILLEMSTAD — Van 11 tot en met 23 februari zal de bij het Archeologisch Antropologisch Instituut Nederlandse A[illegible]en (AAINA) werkzame archeoloog J.B. Haviser, op uitnodiging van het Instituut voor Prehistorie van de Rijks-universiteit Leiden enkele gast- colleges geven aan studenten over zijn werk van de laatste jaren op Curaçao. Deze gast- colleges, die voor het AAINA van bijzonder belang zijn, werden mogelijk gemaakt door financiële steun van Sticusa.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN — Woensdag 19 februari 1986

DE INVOERING VAN HET PAPIAMENTU

Geachte Redaktie,

In aansluiting op de weergave van het interview met Albert Helman, betreffende "De invoering van het Papiamentu", gepubliceerd in uw dagblad van d.d. 25 januari j.l., het ingezonden stuk "enkele puntjes op de i" van d.d. 27 januari j.l. en de daarop volgende reakties, zend ik gaarne het hierbij gaande stuk in.

COMMUNICATIE-MIDDEL

Als we er vanuit gaan dat een taal er is om de communicatie, dus het relatie-aspekt, tussen mensen te dienen, dan zouden we eigenlijk zoveel mogelijk, vreemde talen moeten leren om met zoveel mogelijke mensen van verschillende nationaliteit te kunnen communiceren.

Dat zou in belangrijke mate onze visie en onze horizon kunnen verruimen en tot onze ontwikkeling kunnen bijdragen. Dus elke taal die men naast de eigen taal beheerst of leert beheersen, mag als een aanwinst worden aangemerkt.

De Antilliaan stond in vroegere jaren bekend als een kosmopoliet. Zijn bijzondere taalgevoeligheid, zijn openheid en zijn niet aflatende spontaniteit, waren ongetwijfeld opvallende punten.

Hij sprak niet slechts de woorden uit, maar communiceerde met hart en ziel. Dat was de Antilliaan van toen! Wat is er sindsdien gebeurd?

Kijkt u zelf maar in vele winkels en andere etablissementen rond; vraagt u het maar aan de toeristen; stelt u maar een onderzoek in bij bepaalde zogenaamde hulpverlenende instanties etc. en u kunt uw conclusie trekken. Er is onderscheid te maken tussen het spreken van een taal en het communiceren in een taal.

Bij de communicatie is er een verbinding tussen personen of groepen van personen, terwijl dit bij spreken of praten, niet noodzakelijkerwijs het geval hoeft te zijn. Iemand kan praten om louter zichzelf of de eigen aanwezigheid te bevestigen. Ik denk dat men tot verbluffende resultaten zou komen, indien men eens grondig zou onderzoeken hoe het gesteld is met de omgangsvaardigheid, de verbale expressie en de communicatie in het algemeen.

Men mag elke taal invoeren die men maar wenst, maar zolang er, in vele gevallen, niet of nauwelijks een basis voor communicatie bestaat, blijft het bezigen van die taal een onzalige kwestie.

Het zal niet veel uithalen als papiamentu wordt ingevoerd, terwijl er in het gezin of in de direkte omgeving van het kind sprake is van ernstig verstoorde verhoudingen of relaties. Je zou je dan moeten afvragen welke taal het kind er spreekt en of hij er überhaupt een taal spreekt.

Van communicatie in de zin van sociale interactie is er veelal géén sprake. Het grote aantal gederailleerde relaties, onwettige kinderen, echtscheidingen etc. veroorzaken een voortdurende en soms blijvende disharmonie,

Vervolg p.3

Ik denk dat in beginsel dáár de schoen wringt en dat dáár de oorzaak van achterstand, slechte leerresultaten etc. moet worden gezocht en vooral worden aangepakt, i.p.v. alsmaar symptomen te bestrijden. We kunnen natuurlijk voor het gemak een effectieve aanpak overslaan en verder zien wat er van komt!

INFERIORITEITSCOMPLEX

Het proces van afbraak en regressie begint meestal in de sfeer van verstoorde verhoudingen en relaties.

Door de toename van sociale problemen binnen onze gemeenschap, heeft er zich op diverse gebieden een ontwikkelings-ombuiging voorgedaan. Dit soort ontwikkelings-ombuigingen worden o.a. gekenmerkt door het fatalisme, de patriomanie, het verlies van zelfvertrouwen, de ambivalentie etc. Mogelijk is vanuit deze achtergronden bij bepaalde personen de drang naar taalexhibitio-[...]e ontstaan.

Taal-exhibitionisme is een negatief geladen uitingsvorm oftewel een overgecompenseerde compensatie die niet zo onschuldig is.

Wat is er feitelijk gebeurd met de engelssprekenden, de sranangtongo-sprekenden, de portugees-sprekenden etc.?

Velen van hen moesten wegens het heersende taal-exhibitionisme hun eigen taal sterk verdringen. Anderen zijn tot op de dag van vandaag bang om vrijuit de taal te spreken die zij eigenlijk het liefst zouden willen spreken.

Door het wegdrukken van andere talen is er een ernstige verarming ontstaan. Een rijke schakering van talen is voor een [...]ienlijk deel teloor gegaan, [...] daarmede een aantal essentiële instrumenten voor een brede-basis communicatie. Verarming gaat gepaard met een reeks van inferioriteitsgevoelens, die tezamen het complex vormen.

Hoe sterker dat complex wordt, hoe meer desperaat men wordt en hoe heftiger het subculturele gezwets op gang komt.

INTERNATIONAAL DENKEND

Als wij pretenderen internationaal denkend te zijn, dan moeten we toegeven dat papiamentu, internationaal gezien, geen toekomst heeft en aan niemand mag worden opgedrongen.

Dat papiamentu verder ontwikkeld zou moeten worden, staat buiten kijf. Maar om ongeproportioneerd, al te gehaast en vooral onvoorbereid op de gevolgen, een zeer ingrijpende papiamentiseringsproces in gang te zetten, lijkt me inderdaad bijzonder onverstandig.

Curaçao krijgt een International Trade Centre, neemt straks een zeer belangrijke plaats in, nota bene, de wereld van communicatie en communicatie-systemen in; ze werkt aan haar toeristen-industrie, tracht investeerders aan te trekken etc. In welke talen wil men in de toekomst met de betrokken buitenlandse investeerders, congresbezoekers, en andere belanghebbenden spreken en welke mensen zullen voor de voortgang van de internationale of regionale ontwikkelingen borg moeten staan? Zijn dat de zuiver papiaments-geschoolden of diegenen die minstens 2 of 3 vreemde talen, in woord en geschrift, vloeiend beheersen? Het antwoord is ongetwijfeld duidelijk.

Ik denk dat het tijd wordt om op grote schaal de talen, engels, spaans, nederlands en eventueel duits, aan te moedigen en om algemene informatie, opschriften, aanduidingen in openbare gebouwen, bewegwijzering etc. in meerdere talen af te drukken.

Wij zijn genoodzaakt om internationaal te blijven denken en handelen, eenvoudigweg om te kunnen overleven. Maar als wij ons als andersmaatschappelijken willen gedragen, zal ongetwijfeld het isolement ons lot bezegelen.

In plaats van zwart/wit denken, moet de talenkwestie genuanceerd worden gezien. Er mogen best voor- en tegenstanders zijn inzake de invoering van het papiamentu. Waarom niet eigenlijk? Ik denk wel dat we duidelijk moeten kiezen voor een beter alternatief in plaats van te gokken op alles of niets. "Niets" ligt nu eenmaal dichterbij dan "alles".

IDENTITEIT VERSUS IDENTITEITS-CRISIS

Het ontwikkelen van het papiamentu vanuit de eigen identiteit is een gezond streven, dat zeker harmonisch en weloverwogen tot stand kan komen. Benadert men deze materie vanuit een identiteits-crisis, dan zal het project op een geweldige mislukking uitdraaien. Zo'n identiteits-crisis vindt haar oorsprong waarschijnlijk in een oedipaal conflict, waarmee sommige zogenaamde felle voorstanders belast kunnen zijn. Het oedipaal conflict moet in dit verband gezien worden in de verhouding: Nederlandse Antillen (vader), Nederland (moeder), en Curacaoenaar (kind). Het conflict is begrijpelijk, maar mag nimmer als uitgangspunt dienen om fundamentele veranderingen binnen de Antilliaanse samenleving, rücksichtslos door te voeren.

De situatie op de Bovenwindse eilanden is veel gunstiger en is overigens niet vergelijkbaar met die op de Benedenwinden.

Als men er, na rijp beraad, de engelse taal als introduktietaal gaat hanteren, betekent dat, dat men er toevallig met een wereldtaal bezig gaat. Bovendien liggen de Bovenwinden in een gebied waar engels zondermeer de meest gesproken taal is. Zakelijk bekeken zijn de Bovenwinden in zeer sterke mate afgestemd op het engels. Dus invoering van het engels zal hen slechts voordelen bieden. De invoering van Papiamentu kan géén identiteit bepalen noch een identiteitscrisis verhelpen.

De identiteit is het antwoord dat iemand zichzelf geeft op de vraag: wie ben ik? Het is de bewustzijn van zichzelf als persoon, zoals hij zich onderscheidt van anderen.

Papiamentu, spaans, frans, duits, engels, nederlands etc. hebben pas effect als het individu ermee LEERT om te gaan, zodat hij later ermee WEET om te gaan. Als wij echter doorgaan met het produceren van kans-armen en niets doen aan de ernstige traumatiserende omgeving waarin vele kinderen leven, verkeren en opgroeien, blijft elke taal wellicht voorgoed een wartaal.

John W. Moore
Kaya Nanzi Koko 3
Alhier

De Beurs

Vrijdag 28 februari 1986

Expositie Tony Monsanto

ORANJESTAD - Tony Monsanto, de bekende Curaçaose kunstenaar, zal van 8 t/m 15 maart a.s. in Kas di Kultura, Aruba 40 nieuwe schilderijen tentoonstellen.

De opening op zaterdag 8 maart, 19,30 uur wordt verricht door de Gouverneur van Aruba, Felipe Tromp.

Tony Monsanto heeft reeds in 1983 in het Curaçaose Museum een overzichtstentoonstelling gehouden met werk vanaf zijn studiejaren aan de Rijksacademie te Amsterdam.

De tentoonstelling op Aruba, onder auspicien van het Cultureel Centrum Aruba (CCA) komt tot stand met hulp van het CCA, het Cultureel Centrum Curaçao en het Eilandgebied Curaçao.

Er zullen voornamelijk olieverf en acryl schilderijen uit 1985 en 1986 te zien zijn en een kleine hoeveelheid pentekeningen en akwarellen.

DE BEURS

Vrijdag 21 februari 1986

HEROPENING UNIVERSITEIT?

ORANJESTAD - Namens minister van algemeen welzijn mr. Mito Croes voerde gisteren onderwijsdirecteur Richard Harms en drs. F. Schoop besprekingen op Curacao met de leiding van de Antilliaanse Universiteit om na te gaan op welke wijze de afdeling Aruba van deze onderwijsinstelling weer geopend kon worden. Zoals bekend werd deze door het vorige bestuur gesloten in het kader van de bezuinigingsmaatregelen. De nieuwe regering is evenwel van mening dat juist op het gebied van onderwijs niet bezuinigd kan worden en dat dit op een optimaal peil gehandhaafd dient te worden. Ook werd gesproken over mogelijkheden om de activiteiten van de universiteit op Aruba zelfs uit te breiden.

Na deze inleidende besprekingen zal eerstdaags de Arubaanse minister verder hierover gaan praten met zijn Antilliaanse colllega om te komen tot een definitieve samenwerkingsvorm.

DOOR DE EEUWEN HEEN VERBONDEN MET HET ZOUT

WILLEMSTAD - Op de weg naar Daaibooi, wordt ineens je blik getrokken door dat grappige witte huisje aan de rechterkant. Het lijkt wel een wachthuisje. Erop staat: Jan Kock, Anno 1650. Dit is de eerste ontmoeting met een der oudste landhuizen op Curaçao. Het doet met enkele andere landhuizen, die gebouwd zijn in de buurt van de "Saliña St. Marie" een beroep op de belangstelling van de voorbijganger. Temidden van Hermanus, vlak langs de weg --groot, ongenaakbaar, en altijd gesloten, het in verval zijnde landhuis Rif, en het bewoonde San Sebastiaan, heeft Jan Kock het voordeel, bewoond te zijn door mensen, die alles in het werk stellen, om het landhuis bekendheid te geven. En wat belangrijker is, zij zijn voortdurend bezig met het onderzoeken ("uitgraven" soms, in de letterlijke zin van het woord) van de geschiedenis van dit unieke landhuis Jan Kock.

De tweede ontmoeting volgt, wanneer je op het terras van het landhuis staat, en je blik rondom het landhuis laat dwalen. Zo ver het oog rijkt, hoorde het gebied vroeger bij het landhuis. Dat gehele gebied stond ooit onder beheer van ene Jan Kock, die voordat hij opzichter van de zoutpannen en de terreinen rond het landhuis werd, het beroep van Equipagemeester van de West Indische Compagnie uitoefende.

Dat was een belangrijke funktie; Jan Kock was verantwoordelijk voor aanschaf en onderhoud van zaken van levensbelang voor de West Indische Compagnie, die op Curaçao een belangrijk pied à terre had gevonden voor haar scheepvaarders.

Jan Kock

Hoe komt een belangrijk persoon als een Equipagemeester van de WIC in een --voor die tijd-- zo afgelegen gebied terecht? Want het betekende vermoedelijk ook het verlaten van zijn funktie, en de betrekkelijk gunstige bijkomstigheden daarvan, en het aanvaarden van het isolement van het landhuis, zo ver van "de Punt" zoals Willemstad in die tijd heette.

Volgens het verhaal van Dr. Diemont (dierenarts-in-ruste) die het landhuis in 1948 kocht en het na twintig jaar hard werken in zijn oude staat terug bracht, woonde als een der eersten ene Hans Willem van Kinswilder in het landhuis. Hij was directeur van de WIC, en bovendien "knap ende vermoghend" zoals in de annalen vermeld staat. Hij was getrouwd met Geertruida Kock, die zoals de naam reeds doet vermoeden, de dochter was van Jan Kock.

Hans Willem nam het niet zo nauw met de huwelijkstrouw --hij hield van stappen. Hij dankte het aan dat "vermoghen" dat hij verschillende gezinnen kon onderhouden. Geertruida bleef dus nogal vaak lang alleen op het landhuis achter. Een vervelende was, dat Hans Willem niet al te zachtzinnig omging met zijn ondergeschikten, de slaven. Voor kleine vergrijpen werden deze arme lieden op onmenselijke wijze gestraft, gemarteld en opgesloten... in de ruimte waar men nu zijn biertje drinkt. Natuurlijk waren de kreten en het gekerm van pijn door het hele huis te horen. In de stilte van de avond was het steunen en het zuchten van de mishandelde slaven al gauw niet meer uit te houden voor Geertruida - en Willem was weer weg. Zij moest het dus maar alleen verwerken, terwijl ze met haar kinderen op het landhuis bleef.

Daarom deed zij een beroep op haar vader, de equipagemeester, die daaraan voldeed, en zijn intrek nam in het landhuis - als opzichter. Al spoedig was hij bekend in alle uithoeken van het terrein. Hij reed daar, rond gezeten op zijn opvallende witte paard. Voor de slaven werd het er alleen maar slechter op. Het landhuis stond al spoedig bekend als "Jan Kock", vanwege het ongelooflijk wrede optreden van deze opzichter.

Sevenhuysen

"Het landhuis droeg in de eerste tijd van zijn bestaan niet de naam van Jan Kock", vertelt de huidige bewoner, Henk Willemse die samen met zijn echtgenote Jeannett zijn hart aan het landhuis heeft verpand.

"Als landhuis Sevenhuysen werd het in 1650 opgeleverd. Pas 100 jaar later, in 1750, stond het als "Jan Kock" bekend, en zo is het gebleven.

„De herkomst van de naam Sevenhuysen is een van de vragen die nog niet beantwoord is", vertellen zij verder. "Het is mogelijk, dat een scheepstimmerman genaamd Sevenhuysen bij de bouw betrokken is geweest. Die kerels bleven wel eens lang aan de wal, als er iets was met hun schip. Ze hielden zich dan onledig met bouwen.

Misschien is hij hier wel blijven wonen. Hij zou dan uit Sevenhuysen -een plaats in Nederland-- afkomstig kunnen zijn. De familienaam op zich komt in Suriname wel voor, en ook in Zuid-Afrika.

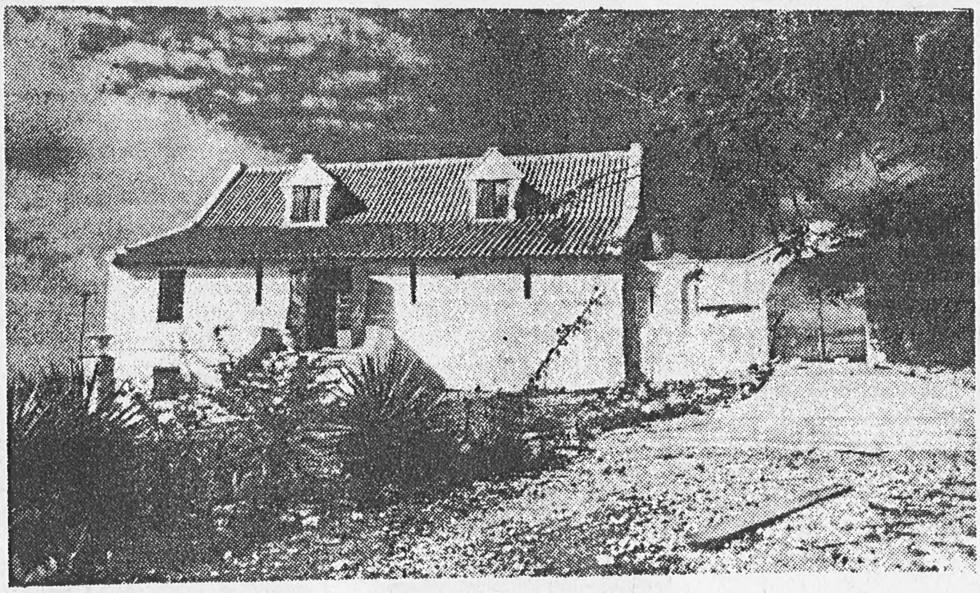
Toen de Hollanders in 1634 Curacao in bezit namen, viel hen vrijwel onmiddellijk op dat deze eilanden de Compagnie vrijwel niets te bieden hadden. ("In-utiles" werden ze den al genoemd) Zout was er echter wel. En zout was van groot economisch belang voor de haringvisserij, die in die tijd een grote

WILLEMSTAD - Je rijdt er zó aan voorbij, maar neem er eens de tijd voor... Het staat links, vóór de oprit naar het landhuis: Een stille getuige van het kunstzinnig talent van Dr. Diemont, die het landhuis zeer toegenegen was, en die Jan Kock na 20 jaar hard werken in zijn originele staat terug wist te brengen.

expansie doormaakte, na de ontdekking van het "haringkaken" in Europa. Met zout kon de haring beter worden geconserveerd. De verschillende (Engelse) oorlogen maakten zout halen in Europa (Portugal en ook Noord Afrika) onveilig.

De schepen ankerden in de beschutte Daaibooibaai, zo ver uit de kust, dat het zout in canoa's overgebracht moest worden, nadat het in ezelskarren van de saliña (zoutvlakte) naar de baai gebracht was. De ruines van de oude schuren, die als opslagplaats dienden zijn nog te zien aan de baai. Hier werd het zout opgeslagen, tot er weer schepen afvoeren. Het zout werd veelal als ballast naar Europa meegevoerd. Op hun zeereis naar onze gebieden, namen de schepen ook extra ballast mee: De steentjes, waarmee de dansvloer van het sousterrain is gemaakt, zijn originele Europese bakstenen, die zo'n 300 jaren geleden meegevoerd werden, en hier hun bestemming vonden.

WILLEMSTAD - De oostzijde van landhuis Jan Kock was in vroeger jaren de ingang. Dat is aan de bouwwijze ook wel te zien: Meteen rechts is de badkamer, waar men zich na een lange, stoffige tocht kon verfrissen, alvorens het huis te betreden. En links, vooraan vindt men wat origineel de logeerkamer was (immers op de wind!). De keuken is aan de andere kant, zodat men de etensluchtjes niet door het huis rook. Deze situatie is nu geheel gewijzigd: Wat toen de achterkant was, is nu de voorkant.

Zoutwinning: Onmenselijk

De manier, waarop de opzichters van de WIC hun ondergeschikten (de slaven) behandelden, is ronduit wreed te noemen. Het werk alleen al was onmenselijk. Bij het krieken van de dag werden de slaven wakker gemaakt door de slavenbel. Dan moesten ze onophoudelijk hard werken tot in de avond uren. Een gevoelloze opzichter hield toezicht, en hij verzon om het minste verlet de meest wrede straffen.

De zonnehitte en het verblindende wit van de zoutvlakte deden de rest. Voor de werkers zonder meer een uitzichtloze situatie. Blindheid, door het vermoeiende wit van het zout, kwam veel voor, en ook huidziektes, tengevolge van urenlang barrevoets werken in de zoutpannen.

Het principe van de zoutwinning was vrij eenvoudig. (Al in de tijd van de Indianen werd zout gebruikt om vis te conserveren!). Het zeewater –met haar hoge zoutgehalte-- werd door een sluisje binnen gevoerd in de saliña. Als het zo'n 6 cm hoog stond, werd dit "sluisje" dat opengehakt en later weer dichtgegooid werd) afgesloten, en het water bleef zo'n 6 weken onbeweeglijk in de hete zon liggen. Het water verdampte en een laag zout bleef over. Het was "ingedampt". De zoutpan was door dammen verdeeld in rechthoeken. In ieder deel was een groot plateau van steen, waar het zout door de slaven in mandjes geschept werd, voordat het naar de Daaibooibaai ging. In de Mangasina's(schuren) werd het opgeslagen totdat de schepen kwamen.

Zo geschiedde de zoutwinning op deze "zoutplantage". Met Hermanus, Siberie en Rif St. Marie had Jan Kock deze zoutpan, in onderlinge samenwerking, in beheer. Dat deze samenwerking niet altijd even vreedzaam verliep, bewijst de "oorlog om de doorgang naar de zee". Hierbij werd inderdaad behoorlijk strijd geleverd.

De tucht werd er bij de slaven op onmenselijke wijze ingemarteld: Een van de straffen was dat de slaaf drie dagen lang in de zoutpan moest blijven staan. Dit gold zeker ook voor de slavinnen! In die hitte stonden ze dan onbeweeglijk te knipperen tegen het scherpe zonlicht, zonder toezicht van de opzichter. Zitten was er niet bij. Dit op zich is al niet vol te houden. Maar veel erger was het zout, dat zijn werk deed. Kleine wondjes in de huid veroorzaakten de werkers op de saliña al ondraaglijke pijn. (probeer maar eens een beetje van dit zout op een open wondje te leggen - Red). De gestrafte kreeg door de werking van het zout open wonden aan zijn voeten. Alleen gloeiend hete funchi hielp (die hief werking van het zout op). Hiermee werden 's avonds de wonden opgevuld. Maar ook dit was natuurlijk zeer pijnlijk.

Het is de zoutwinning, die door de eeuwen heen van belang is geweest voor de omgeving van Jan Kock. Het dorpje St. Willibrordus heeft er bijvoorbeeld zijn ontstaan aan te danken.

De geschiedenis wees uit, dat het zout niet de groei heeft beleefd, die men in die tijd voorzien had. In tegendeel, na voor een periode een winstgevend bedrijf te zijn geweest, ging de zoutwinning langzaam maar zeker achteruit, en daarmee ook het inkomen.

Ook de geschiedenis van het landhuis werd door deze teruggang beinvloed: Na 1880 kwam het in particuliere handen. Deze eigenaars zetten weliswaar de exploitatie van de saliña voort, maar ze hielden zich ook bezig met landbouw en veeteelt.

De afschaffing van de slavernij betekende feitelijk het einde van de zoutwinning, en in 1916 kwam de CPIM (met zijn raffinaderij). Toch bleef het landhuis bewoond.

Het trotseerde een orkaan, het overleefde zelfs een brand. Uiteindelijk werd alleen de benedenverdieping nog bewoond, waardoor de rest van Jan Kock in verval raakte. Toen werd het landhuis ontdekt door dokter Diemont.

Grondvondsten

Dr. Diemont beschikte over een groot deductief vermogen. Hij heeft veel opgegraven. Henk wijst naar de jeneverkruikjes, die aan een hanebalk hangen.

"We missen er nog maar één. Dr. Diemont vond uit waar de plaatsen waren, waar de Hollandse wachtposten vroeger moesten staan. Dat was meestal op een heuveltje. Die kerels verveelden zich stierlijk, en de jeneverkruik hielp hen bij de eenzaamheid.

Dr. Diemont bedacht dat de lege kruik van het heuveltje afgerold moest zijn, en hij ging beneden graven. Zo vond hij 7 kruikjes, van verschillende grootte".

Er moet veel meer te vinden zijn bij het landhuis. Jeannett heeft zelf een belangwekkende grond vondst gedaan, maar ze gooide die bewust weer dicht, totdat er een archeoloog beschikbaar is, die het werk vakkundig kan doen.

En er gaat een verhaal,

vervolg z.o.z.

dat er ergens op het terrein een grote schat moet zijn. Degene, die de schat vindt, zal dit echter met de dood moeten bekopen...

"De stijgbeugels, die Dr. Diemont gevonden heeft, bewijzen trouwens, dat ook de Spaanse edellieden, die hier op verzoek van Jan Kock kwamen overnachten, behoorlijk werden beroofd. Ze werden letterlijk "uitgekleed", naar hun schip teruggejaagd.

De datering van de grondvondsten gaat terug tot vóór de ontdekking van Curaçao. Dat is dus de tijd van de indianen. Er is hiernaar nog onderzoek gaande.

Ook de grafsteen, die in de kelder nog te zien is, heeft zijn verhaal. Echt te achterhalen is de geschiedenis ervan niet meer, maar wel min of meer te reconstrueren. De steen is gevonden op de grens met Rif St. Marie. De jaartallen zijn 1684-1688, het is het graf van een 4 jarig meisje.

Het kind werd hier wellicht achtergelaten en stierf. Met zekerheid is dit alles echter niet meer vast te stellen. Er moet nóg een groot kerkhof zijn op het terrein van het landhuis.

Onveranderd

Het landhuis heeft er door de eeuwen van zijn bestaan altijd uitgezien, zoals het nu is. Dat op zich is een bijzonderheid, want meestal werden de landhuizen vroeger gebouwd als rancho (van hout), en hun stijl werd in de loop der tijden nogal eens gewijzigd. Er moet zo'n rancho zijn geweest tussen Hermanus en Rif St. Marie. Deze rancho heette "Oud St. Marie". De resten ervan zijn wellicht nog te vinden, als ze niet door bulldozers zijn weggeschaafd. Sevenhuysen (het latere Jan Kock werd echter meteen uit steen opgetrokken. Het landhuis heeft ook geen fundering-- het is direkt op de keiharde diabaaslaag neergezet. En als zodanig heeft het de eeuwen getrotseerd...

Wet landhuis was dan ook van het begin af aan als woning voor de WIC-direkteur bedoeld. Hans Willem van Kinswilder (de echtgenoot van Geertruida Kock) was een der eerste direkteuren die erin woonde.

Tula

De afloop van de opstand was voor de slaven uiteindelijk verschrikkelijk.

Het landhuis Jan Kock is ook verbonden met de naam van de beroemde opstand van Tula. Een van de minder bekende gegevens uit de slavenopstand van 1795 is, dat Tula hier wel degelijk de eerste opstand gewonnen had! In de saliña's van Jan Kock werd door de slaven met succes strijd gevoerd. Er vond overleg plaats met pater Schink. Dat overleg mislukte.

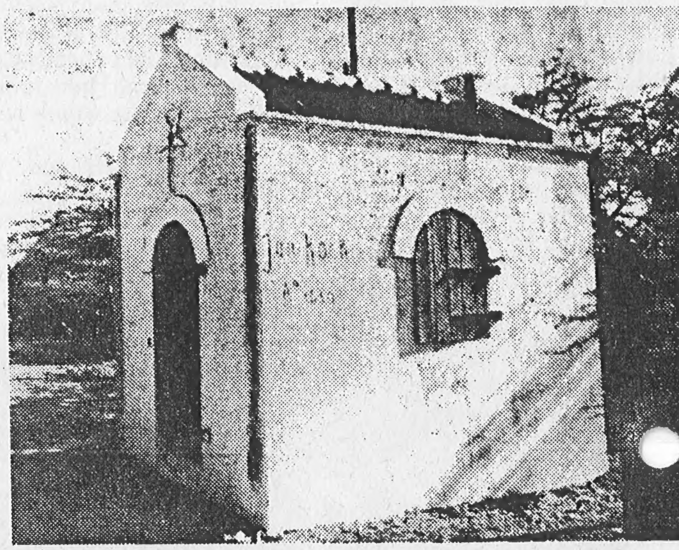
Zout

Het was met de zoutwinning na de bevrijding van de slaven in 1863 feitelijk gedaan. Direkt na de afschaffing kregen de slaven een heel klein stukje grond voor zichzelf, maar begrijpelijkerwijs prefereerden de meesten het verlaten van deze vreselijke plaats. Zij zochten hun bestaan als timmerman of metselaar, in ieder geval als vrij mens, in de stad. En werd daarbij hard gewerkt door deze mensen, om te overleven.

De oprichting van de raffinaderij in 1916 veroorzaakte een nog grotere leegloop van de plantages. En de laatste professionele zoutwinning kreeg na de vondst van bodemzout in Boekelo, in Nederland de laatste nekslag.

WILLEMSTAD - Jan Kock, anno 1650. Het wachthuisje bij de grote weg vertegenwoordigt als het ware een eerste ontmoeting met dit prachtige, interessante landhuis.

Het jaartal is echter misleidend, want in 1650 heette het landhuis Sevenhuysen. Pas in 1750 stond het als 'Jan Kock' bekend.

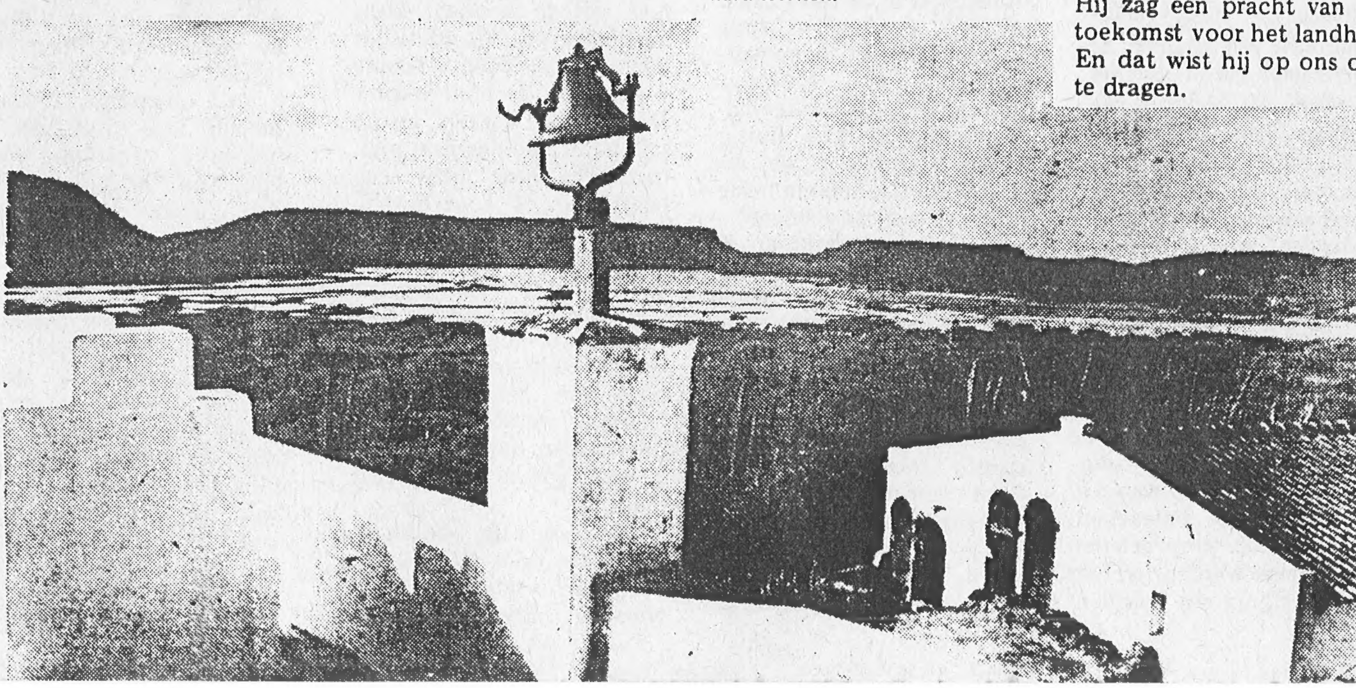

Het landhuis stond geruime tijd leeg, en begon in verval te raken. Totdat Dr. Diemont zich in 1948 het lot van het landhuis aantrok. "We hebben foto's van het landhuis, zoals het eruit zag, toen Dr. Diemont het kocht, zegt Jeannett.

"Het is niet te geloven, wat die man in de daaropvolgende jaren verzet heeft, om het landhuis te maken, tot wat het nu is.

De persoon van Dr. Diemont intrigeerde mij", zegt Henk. "Zijn bemoeienis met Jan Kock en zijn ideeën over de restauratie! Hij zag een pracht van een toekomst voor het landhuis. En dat wist hij op ons over te dragen.

WILLEMSTAD - Een prachtig uitzicht op de saliña, die door de eeuwen heen de geschiedenis van het landhuis bepaalde. Een goed overzicht ook voor de opzichters van deze 'zoutplantage'. Op de voorgrond de slavenbel, die bij het krieken van de dag de slaven opriep tot weer een dag vol meedogenloze zon en hard, hárd werken.

Sobere, doch pakkende introductie ''Poesia Venena''

De Haseth: Media besteden te weinig aandacht aan Papiamentstalige poesie

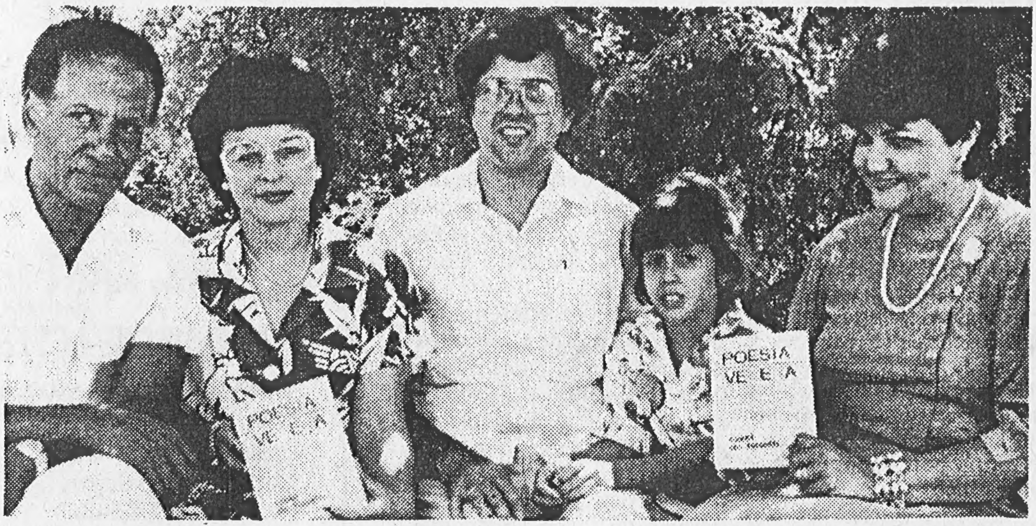
Zondagmorgen 23 februari, omstreeks 10.30 uur. Het is zo vroeg op de dag al vrij warm. Maar de bouwmeesters uit vorige eeuwen wisten wel hoe ze een woning neer moesten zetten. Door de grote zaal van landhuis Bloemhof waait een aangename bries, en de aanwezigen zijn de warmte van buiten al gauw vergeten. Op deze morgen zal de dichter Carel de Haseth de Curaçaose bevolking zijn nieuwste gedichtenbundel «POESIA VENENA» (Vergiftigde Poëzie) aanbieden.

Onder de vele genodigden zie ik verschillende prominente figuren uit onze gemeenschap. Ik ga ze niet opnoemen, want daar gaat het vanmorgen toch niet om. Nou, één persoon dan maar: mevr. Lucilla Engels. Wat gaat er in haar om? Misschien denkt ze aan lang, heel lang geleden. Toen kwamen de weinige Antilliaanse kunstenaars van die dagen ook bij haar en haar man (wijlen dokter Chris Engels) in kunstkringen beter bekend als Luc Toernier) in de grote zaal van hun landhuis bij elkaar: de kring van het literaire tijdschrift De Stoep.

Dan gaat er een bel. Elis Juliana opent de bijeenkomst met het voordragen van het gedicht «awe t'awe» uit de nieuwe bundel. Zo zal het er deze morgen gedurende ruim een half uur aan toe gaan: Elis Juliana draagt voor, Lucille Haseth verkent de achtergronden van de dichter en reciteert eveneens uit de bundel.

Lucille geeft precies weer wat er in mij om is gegaan bij het lezen van de titel van de bundel. Vergiftigde Poëzie. Hoe komt de dichter aan zo'n titel? Maar na enig doorvorsen komt men erachter: Carl de Haseth is van beroep apotheker. Een apotheker werkt met vergif! En vergif in de juiste dosering is heilzaam!

Ik had hem willen interviewen, maar Lucille was me waarschijnlijk voor. Dus maak ik ijverig aantekeningen, terwijl ze tussen de voordrachten door Carel naar voren haalt. Hij is geboren en opgegroeid op Sami Chiki, landhuis Klein St.-Michiel. Daar heeft hij het beplanten van de plantagegronden met maïs e.d. van jongsaf meegemaakt. Een oom hield in de inmiddellijke nabijheid schapen. Ze hadden een hofje met prachtige mangobomen. Geen wonder dat Carel de natuur een warm hart toedraagt.

...Elis Juliana, mevrouw Chila de Haseth, schrijver Carel de Haseth, hun dochter Maita de Haseth en mevrouw Lucille Haseth...

Het is doodstil in de zaal. Bijna iedereen staat er roerloos bij. Het lijken wel gewijde momenten wanneer afgewisseld Lucille en Elis uit de diverse afdelingen van de bundel reciteren. Menige geestelijke zou jaloers geworden zijn op het aandachtige gehoor dat deze twee hebben!

Carel gaat in zijn kinderjaren veel jagen in de omgeving van het landhuis op bijvoorbeeld ala blanca's en andere soorten vogels. De jager leert de natuur, maar ook zijn slachtoffers kennen. De jager, die telkens het dodelijk schot lost, gaat zijn slachtoffers beminnen. Een liefde die ook in de bundel terug te vinden is.

Carel bezoekt het Peter Stuyvesant College. Daar ontwikkelt zijn belangstelling voor de geschiedenis van zijn eiland en voor de litaratuur zich verder. Met name de werken van Colá Debrot boeien hem zeer. Zijn literaire talenten en nieuwsgierigheid vinden verdere aanmoediging in de contacten met wijlen dokter Engels, Elis Juliana en Maritsa Eustatia.

Carl wil aanvankelijk archeologie gaaa studeren. Zijn belangstelling hiervoor heeft hij waarschijnlijk van ene Ome Nene meegekregen. Deze oom, die samen met John Godden de fosfaatmaatschappij had opgericht, had een eigen museum in het landhuis waarin nu het Kadaster gehuisvest is, en noemde het Huize Soerabaja. Na zijn dood zijn alle stukken onder de familie verdeeld. Een tante van Carel heeft echter geprobeerd de collectie verder voort te zetten. Omdat men echter op Curaçao geen brood zag voor een oudheidkundige, is Carel voor apotheker gaan studeren. In Leiden trouwt hij met Chila Bolivar, het meisje dat hij vanaf de middelbare school op Curaçao kent. Ze hebben nu twee kinderen, Maite en Daniel. De bundel is aan zijn gezin opgedragen.

In Nederland blijft hij doorgaan met zijn literaire bezigheden. Zo richten hij en Andries van de Wal de uitgeverij Flamboyant/P op, die diverse werken van Antilliaanse auteurs (her)uitgeeft.

Samen met de schilder José Capricornio komt Carel tot de uitgave van «Bida na koló», gedichtjes in het Papiaments bij tekeningen van Capricornio, met een Nederlandse vertaling van Jos Eustatia.

Terug op Curaçao wordt Carel apotheker in het ziekenhuis. Hier leert hij Jos de Roo kennen en wordt via dit contact literaire medewerker van de Amigoe.

Het is doodstil in de zaal. Alleen de mooie lichtpaarse bloempjes van de bougainville in de vazen bewegen. Op onnavolgbare wijze dragen Lucille en Elis voor. Dan doorbreekt Elis de spanning, ontwijdt hij a.h.w. de plechtige stilte met het gedicht «homber i muhé» dat hij met een persoonlijk cachet ten gehore brengt. Het applaus is onvermijdelijk.

Er zijn diverse redenen waarom een dichter zijn inspiraties wil delen met zijn volk, zegt Lucille. Carel zelf zal nu vertellen waarom hij dit doet. Hij bedankt de twee artiesten voor hun voortreffelijke voordrachten, de gastheer en gastvrouw voor het afstaan van de zaal en biedt allen een fraai gebonden exemplaar van de bundel aan.

Hij vertelt dan dat hij even geweifeld heeft omtrent de wijze waarop hij de bundel op de markt zou hebben willen laten verschijnen. Hij had hem net zo goed in alle stilte via de boekhandelaren kunnen laten verkopen. Maar naar zijn mening — en ik ben het roerend met hem eens — besteedt men te weinig aandacht aan literaire publicaties in onze gemeenschap. De auteurs moeten het volk meer aanbieden, zodat het meer zin in lezen krijgt. Zij mogen het jaar van het Papiaments niet voorbij laten gaan zonder meer aandacht op hen te vestigen. De kranten moeten meer plaats en tijd inruimen voor literatuur in het Papiaments. Net zoals ze overdreven (dit woord is van mij, P.W.) veel aandacht hebben besteed aan het Carnaval, moet het mogelijk zijn om onze Papiamentse auteurs regelmatig in het brandpunt van de belangstelling te plaatsen.

En hiermee was de aanbieding aan de Curaçaose bevolking een feit. Een sober maar stijlvol gebeuren. Geen champagne over een boek en derge-

Vervolg 2.0.2

Vervolg de Haseth

lijke zaken meer, maar op eenvoudige wijze de aandacht op een nieuwe poëziebundel, waarvan de inhoud in gave, simpele taal is gedicht. Voor velen toegankelijk. Voorwaar een aanwinst.

Onderweg naar de auto denk ik aan mijn gesprek van voor de aanvang met een leerlinge van het Radulphus College: „Meneer, dat boek over Nederlandse literatuur op school is niet zo best. Je komt niets te weten over de auteurs en zo. En daarom word je niet aangezet tot het lezen met plezier". Bij mezelf denk ik: „Gelijk heb je meisje. Die vele achtergrond- informaties, op boeiende wijze door Lucille Haseth mondjesmaat verstrekt om de spanning erin te houden, hebben mij zo geprikkeld, dat ik erg nieuwsgierig ben geworden naar de inhoud van POESIA VENENA. Hoe ik deze bundel ervaar staat binnenkort in de Ñapa te lezen.

PABLO WALTER

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN
Dinsdag 25 februari 1986

"Cola Debrot Voordrachten"

Zondag voordracht Drs. Aart Broek

WILLEMSTAD -- Naast de bestaande De la Try Ellislezingen is de UNA gestart met een voordrachtencyclus, die gewijd is aan algemeen -- culturele en literaire onderwerpen. Als benaming voor deze nieuwe voordrachtencyclus is gekozen "Cola Debrot Voordrachten".

De eerste voordrachten in deze reeks werden verzorgd door mr. drs. Alex Reinders en door José Capricorne. In de loop van dit academisch jaar zullen, naar het plan is, nog voordrachten over uiteenlopende onderwerpen verzorgd worden door: Norman de Palm, Henry Habibe, Ellis Juliana, Ronnie Severing en Jules de Palm.

De derde voordracht in deze reeks, op zondagochtend 2 maart 1986, zal verzorgd worden door Drs. Aart G. Broek, leraar Engels aan het Peter Stuyvesant College. Aart Broek heeft een aantal publicaties op zijn naam staan; recent publiceerde hij een fraai boek over de Engelstalige Caraïbische literatuur "Something rich like chocolate". Zijn voordracht is getiteld: "Caraibische Letteren van Verzet".

AMIGOE
DINSDAG 25 FEBRUARI 1986

Jossy Mansur geen tv-directeur meer

ORANJESTAD — De heer Jossy Mansur heeft zijn ontslag genomen als directeur van Tele-Aruba nv. Desgevraagd deelde de heer Mansur de Amigoe mee dat op zijn persoon helemaal geen druk werd uitgeoefend en dat hem door niemand is gevraagd deze beslissing te nemen. De reden is, aldus Jossy Mansur, dat hij geen tijd heeft om zich aan het directeurschap te wijden.

AMIGOE DINSDAG 25 FEBRUARI 1986

Dichtbundel van Raymundo Saleh

KRALENDIJK — Zondagmiddag werd in het ecologiecentrum Karpata de nieuwe gedichtenbundel van de schrijver Raymundo Saleh ten doop gehouden. Hoewel Saleh reeds eerder publiceerde, is het de eerste maal dat hij zich aan poezie heeft gewaagd in boekvorm. Het werk is opgedragen aan vrouw en kinderen en is getiteld Na punta dje cabuya.

Raymundo Saleh begon zijn schrijversloopbaan eigenlijk al in 1967 toen hij zijn gedachten over verschillende onderwerpen aan het papier toevertrouwde. In eerste instantie lag het niet in de bedoeling van Saleh om zich aan poezie te wijden, hoewel dat toch het eerste literaire produkt van de schrijver werd; gewijd aan de landbouw waar hij vele contacten had en onder de titel Ambiente di cunuçu verscheen zijn eerste gedicht. Vanaf die tijd schreef Saleh vervolgens meer dan honderd gedichten in vier talen. In 1980 begon Saleh tenslotte met zijn eerste proza, dat binnenkort ook in boekvorm uitgegeven zal worden. Met nadruk stelt de schrijver bij de doop van zijn eerste gedichtenbundel Aan het eind van het touw, dat de medewerking van het hoofd van Cultuur en Opvoeding Frans Booi onontbeerlijk is geweest, evenals de hulp van Tirso Sprockel bij de druk van het werk.

De poezie-bundel van Raymundo Saleh bestaat uit 36 gedichten die enerzijds moralistisch, maar ook filosofisch, historisch, romantisch en folkloristisch zijn. Jammer is, dat de wat stilistische tekeningen bij de gedichten Disfras en Busca bida enigszins uit de toon vallen bij het verder wel verzorgde boekje.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN
Maandag 24 februari 1986

Antillianen in Nederland:

Door TV dichter bij huis

WILLEMSTAD — Een nieuw televisieprogramma, speciaal voor de in Nederland wonende Antillianen (en Arubanen), is in de maak. Het is Robby Schouten ("Music International") gebleken, dat er behoefte is aan een programma, dat het dagelijkse leven op de Antillen in al zijn facetten benadert.

Het voorgenomen programma zal "Leu foi Kas" getiteld zijn, en maandelijks uitgezonden worden. Voor de ruim 40.000 Antillianen in Nederland (het zesde deel van de Papiaments sprekende bevolking...) zal het programma samengesteld zijn uit muziek, interviews met verschillende mensen, en vele andere onderwerpen. Jaren geleden is ook gebleken, dat een Antilliaans-georienteerd programma populair is in Nederland. Schouten had in die tijd ook een programma, en er waren toen lang niet zo veel Antillianen in Nederland, als nu. Het voorgenomen programma zal voorzien zijn van veel meer aktualiteit, gezien het grote aantal Antillianen en Arubanen.

Mensen met ideeën of kritiek worden verzocht kontakt op te nemen met Robby Schouten, postbus 2632 - Helmond, Nederland.

Voorbereiding invoering nationale taal vergevorderd

Cursus papiamentu voor leerkrachten van start

WILLEMSTAD — Deze week nog zullen alle leerkrachten van de basisscholen een schrijven ontvangen met uitleg en informatie over de introductie van papiamentu als vak op de basisscholen. De voorbereidingen hiertoe verkeren in een zeer vergevorderd stadium, zodat de cursussen voor de leerkrachten op korte termijn kunnen aanvangen.

Dat bleek uit de speech van gedeputeerde Angel Salsbach van Onderwijs die zich gisteravond via de radio en televisie tot het volk richtte.

Hij noemde de introductie van het papiamentu op de basisscholen "van groot belang" omdat dit met zich meebrengt dat deze nationale taal eindelijk een plaats krijgt in het onderwijs naast alle andere reeds bestaande vakken. "Onze eigen taal kan nu beter geleerd worden, op een meer gestructureerde wijze. Dit brengt met zich mee dat we onze expressie- mogelijkheden kunnen verrijken; de communicatie met elkaar wordt er door verbeterd en op den duur zal papiamentu als taal worden uitgebreid", aldus gedeputeerde Salsbach.

Zoals bekend werd het besluit om papiamentu als taal op de basis- scholen in te voeren, reeds in 1983 door de eilandelijke overheid genomen. De invoeringstermijn van het schooljaar 1985/'86 werd echter niet gehaald en het project moest met één schooljaar worden uitgesteld. De voorbereidingen verkeren momenteel echter in een zeer vergevorderd stadium, zo bleek uit de woorden van Angel Salsbach, die ervan overtuigd leek te zijn dat papiamentu komend schooljaar naar school toe gaat. De gemengde lands- en eilands- commissie die zich bezig hield met de juridische aangelegenheden van het project, rondde afgelopen vrijdag haar rapport af. Dit zal nu met de betrokken instanties besproken worden. De tweede groep die zich bezig houdt met de benodigde materialen voor de invoering, is ook vrijwel klaar. De eerste stukken zijn al naar de verschillende evaluatie- groepen gezonden, zodat de eventuele opmerkingen en wijzigingen meegenomen kunnen worden en de introductie van het papiamentu gepaard gaat met de instemming van iedereen, zo benadrukte Salsbach.

Het is nu echter ook tijd geworden voor de cursussen voor de leerkrachten: die zullen deze week nog een schrijven krijgen waarin informatie over de voorbereiding wordt gegeven en tevens een inschrijf- formulier ontvangen voor de basis- cursus papiamentu, aldus de gedeputeerde van Onderwijs die verwacht dat de leerkrachten massaal zullen inschrijven, dit gebaseerd op het enorme enthousiasme dat hij bij iedereen ondervindt voor wat betreft de invoering van het papiamentu.

Ook de onderwijsvakbond Sitek besteedde in haar radioprogramma aandacht aan de op handen zijnde cursus voor de leerkrachten van de basis- scholen. Sitek is er, samen met de gedeputeerde, zeker van dat alle leerkrachten aan de cursus zullen deelnemen. "Het is de plicht van iedere leerkracht om deel te nemen aan deze bijscholingscursus om nadien in staat te zijn het papiamentu op een verantwoordelijke en waardige wijze op school te introduceren, aldus de Sitek- woordvoerder.

Prof Van der Grinten:

Universiteit heeft rechten en plichten

WILLEMSTAD — Een universiteit zou geen ivoren toren moeten zijn. Deze instelling zou gericht moeten zijn op de gemeenschap waarin die funtioneert en heeft als zodanig rechten en plichten: een van de plichten is het aantrekken van gekwalificeerd personeel en het geven van goed onderwijs. Een van de morele rechten van een universiteit is steun van de overheid. Daarnaast zou de overheid te allen tijden een beroep kunnen doen op de expertise die de universiteit als objectief instituut te bieden heeft.

Dit verklaarde gisteren de Nederlandse professor WCL van der Grinten tijdens een plechtige bijeenkomst ter gelegenheid van de toekenning van de H.D. Tjeenk Willink prijs aan de Curaçaose jurist Brian Mezas. Professor Van der Grinten was de promotor van Mezas, die in mei vorig jaar voor het proefschrift "Eigendomsvoorbehoud naar huidig en komend Nederlands recht" promoveerde aan de Katholieke Universiteit van Nijmegen. Hiervoor kreeg hij kort daarop de H. D. Tjeenk Willinkprijs. Het gaat hierbij om een prijs die ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan, in 1978, van de uitgeverij H. D. Tjeenk Willink werd ingesteld. De prijs, waarmee 8000 Nederlandse guldens gemoeid is, wordt om de twee jaar uitgereikt aan — jonge — auteurs van belangrijke werken op het gebied van de rechtswetenschap. Het is de eerste keer dat een Antilliaanse jurist voor deze prijs in aanmerking komt.

Voor UNA- docent burgerlijk recht en dekaan van de Jurische faculteit, Mezas, was het gisteren inderdaad — wederom — feest. In de aula van de UNA was een groot aantal collega's en ex collega's, onder wie (oud UNA-rector) gouverneur prof. Römer, alsook andere genodigden bijeen gekomen. Onder hen bevond zich ook de Antilliaanse minister van Onderwijs, drs Badejo. Woorden van lof voor Mezas en zijn bekroonde werk, werden geuit, terwijl ook gewezen werd op het belang van een dergelijke onderscheiding voor de UNA. UNA-, mr drs Alex Reinders, liet niet alleen weten bijzonder trots te zijn op de dekaan van de Juridische Faculteit; hij haalde ook passages aan uit het jury- rapport waaruit onder meer bleek dat men de "keuze van grote praktische betekenis" heeft geacht. Het was evenwel vooral Mezas' promotor, prof. Van der Grinten, die niet uitgesproken raakte over het werk van Mezas. Hij had het in dit verband onder meer over de "uitmuntende kwaliteit" van het proefschrift, de "evenwichtige beschouwingen," terwijl hij ook stelde dat het hier om "een werk van grote betekenis is voor de Nederlandse- en Antilliaanse rechtspraktijk."

Tijdens zijn rede wees Van der Grinten er op dat dit gebeuren ook de "naam en faam" van de UNA ten goede komt. Hij noemde daarnaast het belang van vorming van docenten. "De taak van een docent zou zich immers niet tot het onderwijs moeten beperken. Hij zou zich ook moeten bezig houden met wetenschappelijk werk van hoog niveau," aldus de Nederlandse professor. Van der Grinten ging ook in op de rol — de rechten en "morele plichten" — van een universiteit als instituut: naast de vorming van studenten, noemde hij ook de culturele rol die een universiteit zou moeten spelen. Veel nadruk legde Van der Grinten op het aantrekken van gekwalificeerd personeel en de steun die van overheidszijde verkregen zou moeten worden om dit bereiken. De UNA zal, volgens Van der Grinten, echter niet kunnen voldoen aan de "blikveruimende taak" van een universiteit. Daarvoor is de gemeenschap te klein. Zijn advies aan de studenten was daarom enige tijd in het buitenland te studeren of te werken. "Blikverruiming is nodig voor mensen die leiding willen geven. Dit brengt namelijk noodzakelijke relativerings- vermogen met zich mee," aldus Van der Grinten, gistermiddag in Willemstad. Op de overheid deed Van der Grinten — die regelmatig als gastdocent optreedt bij de UNA — een beroep de univetsiteit in staat te stellen goede docenten te benoemen en geen partijgebonden keuzen te doen.

Hij wees ook op de volgens noodzakelijke concordantie in civiele wetgeving tussen Nederland en de Antillen. Dit is, niet op de laatste plaats, in het belang van het juridisch onderwijs. Studenten zijn immers aangewezen op Nederlandse literatuur en wetgeving. Van der Grinten zei het toe te juichen dat de Antillen, in navolging van Nederland, een commissie hebben ingesteld voor herziening van Burgerlijk recht. Voorzitter van deze subcommissie is mr Brian Mezas.

Mezas was de laatste spreker tijdens de voor hem georganiseerde bijeenkomst: hij ging in op de daarbij ondervonden "moeilijkheden" en medewerking en de "spannende contacten" met zijn Nederlandse promotor, een keer per jaar op Curaçao. Hij waarschuwde ervoor dat het draagvlak van de UNA te klein wordt en dat er meer docenten aangetrokken zouden moeten worden.

VOORSTEL REGERING AAN UNESCO:

BINNENSTAD CURACAO MOET KULTUREEL ERFGOED WORDEN

WILLEMSTAD – De regering van de Nederlandse Antillen zal UNESCO een groots plan ter financiering en uitvoering voorleggen: het handhaven van de binnenstad van Willemstad als kultureel erfgoed.

Acceptatie van dit projekt door UNESCO zal betekenen, dat - evenals het geval is met ander kultureel wereldbezit, zoals de Egyptische pyramiden, de Tajmahal in India en de Boeroeboedoer in Indonesië - Willemstad zal worden beschouwd als een soort monumentenzorg-in-het-groot en via renovatie in zijn huidige staat gehandhaafd blijft.

Het voorgaande werd door onderwijs-minister Badejo-Richardson bekend gemaakt bij een ontmoeting, gistermiddag op Hato, met de secretaris-generaal van UNESCO, de heer A. M'Bow.

Bij deze gelegenheid deelde mevrouw Badejo tevens mee, dat de introduktie van het Engels als instruktie-taal voor de Bovenwindse eilanden, binnen enkele weken zal worden geformaliseerd.

Het blijkt overigens, dat de Nederlandse Antillen als geassocieerd lid van UNESCO kunnen meeprofiteren van experts, die op het regionaal hoofdkwartier te Jamaica zijn gestationeerd en vooral te maken hebben met massa-communicatie, onderwijs, cultuur, wetenschap en technologie.

Bespreking

Tijdens het korte bezoek van de heer M'Bow aan Willemstad, werd daarom van de gelegenheid gebruik gemaakt om met hem van gedachten te wisselen. Naast onderwijs-minister mevr. Badejo - Richardson waren ook nog de heren Naaldijk en Jacques Veeris aanwezig.

Mevr. Badejo onthulde in het kort de Antilliaanse plannen, die gerelateerd zijn aan UNESCO: de oprichting van een Caribbean Language Institute, het (doen) vertalen van Papiamentstalige werken in veel-gesproken wereld-talen en de mogelijkheden voor het drukken van eigen boeken, vooral voor de Papiamentssprekende, Benedenwindse eilanden.

Derde keer

De secretaris-generaal van UNESCO is tweemaal eerder hier geweest. Maar evenals gisteren waren zijn vorige bezoeken ook zeer beperkt van duur.

De heer M.Bow legde er de nadruk op niets te bieden te hebben :"Ik luister naar wensen en verlangens en die moeten binnen het kader van internationale samenwerking worden verwezenlijkt, vooral door het ter beschikking stellen van expertise."

De secretaris-generaal stipte twee van zijn geliefde projekten aan, die - naar hij zei - met lokale deskundigen zijn doorgenomen: de oprichting van een nationale UNESCO-Commissie en de introduktie van Caribische litteratuur op de scholen.

Uitnodiging

De heer M.Bow - binnen en buiten UNESCO sterk bekritiseerd vanwege zijn ontembare reislust - heeft bezoeken aan Guyana en Suriname achter de rug. In beide landen heeft hij vrijwel dezelfde onderwerpen besproken: verbetering van de kwaliteit van het onderwijs, de bestrijding van het analfabetisme en de mogelijkheden voor lokale produktie van onderwijsmateriaal.

vervolg p. 11

WILLEMSTAD – De secretaris-generaal van UNESCo, de heer M'Bow, verbleef gisteren enkele uren in Willemstad op doorreis naar zijn standplaats Parijs.

Op Hato voerde de heer M'Bow (tweede van links) gesprekken met plaatselijke onderwijs-experts, onder wie onderwijs-minister Badejo (naast de heer M'Bow).

Op de luchthaven werd tevens een persconferentie gegeven.

Geheel links: Jemi Lijadu, het hoofd van het Uitvoerend Comité van UNESCO (hij is afkomstig uit Nigeria).

Geheel rechts: regionaal direkteur Claxton uit Trinidad, verbonden aan het UNESCO-kantoor in Jamaica.

Tweede van rechts: RVD-functionaris Heerenveen.

Vervolg Binnenstad Curaçao moet kultureel erfgoed worden

Na het bezoek van enkele uren aan Curacao, heeft M'Bow in Caracas eveneens een korte ontmoeting gehad met Venezolaanse kulturele en onderwijs-experts.

Kritiek

De controversiele secretaris-generaal van UNESCO kreeg de onvermijdelijke vraag voorgelegd wat hij denkt te doen aan de kritiek op zijn beleid, als gevolg waarvan de VS en Engeland UNESCO de rug hebben toegekeerd en enkele andere westerse landen overwegen de organisatie te verlaten. M'Bow hierover: "Ik ben slechts een uitvoerder van besluiten. Mijn geweten knaagt niet. Pas als dát het geval is, stap ik op."

Ten aanzien van de ongezouten en constante kritiek (hij zou UNESCO-gelden vooral aanwenden ten behoeve van linksgerichte naties, die met gelden van westerse landen communistische propaganda bedrijven), zei M'Bow: "De Uitvoerende Raad van UNESCO heeft de bevoegdheid mij te ontslaan. Binnen deze Uitvoerende Raad moet de kritiek worden gespuid en niet via kanalen buiten onze organisatie."

Hervormingen

Het uittreden van de Verenigde Staten, die een substantieel deel van de begroting voor haar rekening nam, heeft UNESCO ertoe gedwongen de begroting met 30 procent in te krimpen. M'Bow:"Dat heeft natuurlijk grote invloed op de intellectuele samenwerking in de wereld, maar wij zullen trachten het Caribisch gebied zoveel als mogelijk tegemoet te komen."

Wat de door westerse landen, die nog steeds deel uitmaken van de UNESCO, aan hervormingen is voorgesteld, zegt M'Bow, dat geen enkele menselijke organisatie perfekt is, dat UNESCO geen statisch instituut is vanwege haar specifieke taken en opzet, en hervormingen daarom konstant aan de orde van de dag zijn.

Amigoe ZATERDAG 1 MAART 1986

Met ingang van heden, 1 maart 1986, werd door de Raad van Commissarissen van Uitgeverij Amigoe NV, mevrouw Ingrid de Maayer-Hollander benoemd tot directrice. Zij volgt als zodanig de heer Roger Snow, die zich binnenkort op St Maarten zal vestigen, op.

Mevrouw De Maayer, die tevens de directie zal voeren over het dochter- bedrijf van de Amigoe, de Antillean Type- setting Incorporation NV (ATI), trad op 15 maart 1979 in dienst van de Amigoe, waar zij in oktober 1981 benoemd werd tot hoofd van de advertentie- afdeling. In november 1984 volgde daarop, bij het vertrek van directie- lid Frederico Oduber, haar benoeming tot adjunct- directrice.

De nieuwe directrice van de Amigoe, die op 3 oktober 1947 op Curaçao werd geboren, is oud- leerlinge van het Peter Stuyvesant College. Zij is getrouwd met de heer Hans de Maayer en het echtpaar heeft twee zonen en een dochter.

Amigoe ZATERDAG 1 MAART 1986

Mayra Maduro directrice Tele Aruba

ORANJESTAD — In Telenoticias werd gisteravond bekend gemaakt dat de Arubaanse regering mevrouw Mayra Maduro-Arends, die reeds vele jaren met de leiding van TeleAruba was belast voor de ATM, benoemd heeft tot directrice van de onlangs opgerichte maatschappij TeleAruba. Het gehele personeel van de ATM op Aruba werd in dienst van TeleAruba nv genomen met behoud van rechten en dienstjaren. Zoals bekend richtte destijds het Bestuurscollege TeleAruba nv op waarbij de heer Jossy Mansur tot directeur werd benoemd. De heer Mansur nam enige dagen geleden wegens drukke werkzaamheden ontslag van deze functie.

OVER EEN RAMP EN KUNST

Een mens is geneigd snel te vergeten. Weet U bijvoorbeeld wat U vorige week donderdag heeft gegeten? Of wat U afgelopen zaterdag aan had? Eerlijk gezegd: Ik niet. Het zijn dan ook zaken, die best vergeten mogen worden.

Er zijn echter andere dingen, die we niet mogen vergeten en één van die dingen (toch niet echt ver van ons bed) is de ramp in Armero, Colombia. Het meisje, dat toch wel op erg wrange wijze de eeuwigheid "gehaald" heeft, door de World Press Photo 1985, kunnen we niet meer helpen. Maar voor al die naam- en gezichtlozen, die nog steeds de gevolgen ondervinden van die ramp, kunnen we wél wat doen.

Zes-en-twintig beeldende kunstenaars op Curacao hebben werken ter beschikking gesteld, die morgen, van 's ochtends tien uur tot twee uur in de namiddag, in de Akademia Pro Arte (Roodeweg 7a, naast het ziekenhuis), te koop worden aangeboden. Door allerlei omstandigheden gebeurt dit later dan gepland. Maar dat geeft niet: geld is nog steeds nodig voor de overlevenden.

Het bedrag, dat de verkoop van de werken oplevert, komt in zijn geheel ten goede aan de slachtoffers, want de kunstenaars stellen hun werken belangeloos ter beschikking. Via "Korsow pa Colombia", georganiseerd door de Servisio Asuntanan Kultural, in samenwerking met de Akademia di Arte, wordt het geld overgedragen aan het Internationale Rode Kruis, dat - zoals bekendvrij van enige politieke aktiviteit het geld uitsluitend aanwendt ten behoeve van de mensen, die tengevolge van de ramp medische of primaire materiele steun behoeven.

Natuurlijk, een schilderij of beeldhouwwerk kost geen 25, ook geen 75 gulden. Maar het geld, dat U uitgeeft, bent U niet kwijt. U krijgt er iets moois voor terug. (En wie weet brengt hetgeen U koopt over tien of vijftien jaar het drie- of viervoudige ervan op).

"PRINCESS" door Babs den Brabander.

Wat U voor Uw geld terugkrijgt is bijvoorbeeld een mooi olieverfschilderij van Wilson Garcia of van Babs den Brabander de olieverfschilderij "Princess" (een waarlijk adelijke dame zoals die prinses daar zit: een kleurlinge met een verstilde blik temidden van de pastel-tinten van een bloeiende tuin), de vrolijk stappende schoenen in de pentekening van Ellis Juliana (200 gulden), een rond wandkleed van Annie Willems in warm-rood met creme-wit (duizend gulden).

Ria Houwen is vertegenwoordigd met een heel "spannende" aquarel. In eerste instantie lijkt haar aquarel abstrakt te zijn, dan - tijdens het kijken - groeit de voorstelling als het ware uit tot een paarderomp met daarop een figuur: in razende vaart lijken paard en ruiter voorbij te draven; de spanning van de lijnen in het paardelijf en de meegaande beweging van zijn berijder treffend gevat, de eenheid van paard en ruiter gesymboliseerd in eenzelfde kleuren-gloed. Zonder twijfel de beste aquarel op de tentoonstelling.

José Capricorne biedt één van zijn recentste werken te koop aan, uit een serie van tot-op-heden acht werken in gemengde techniek, voorstellende een tweeslachtig wezen, dat vissen verkoopt. De symbolische betekenis van dat schilderij is mij bekend, maar lijkt me voor politici niet vleiend: wie er meer over wil weten, verwijs ik naar de schilder.

Een "stevig" schilderij werd ingebracht door Wim Snelders, voorstellende boten bij Durgerdam (Nederland) uit 1981, "stevig" niet alleen vanwege de keuze van het onderwerp, maar ook in de verwerking ervan; een torso door Hortence Brouwn (Jammer alleen dat het niet op een wat hoger voetstuk is geplaatst. Als het morgen druk wordt - en dat is te hopen - kan dit beeldhouwwerk gemakkelijk over het hoofd gezien worden; enzovoorts, enzovoorts.

Niet al het vertoonde werk heeft dezelfde artistieke kwaliteiten, maar de prijzen zijn alleszins redelijk, op een enkele uitzondering na. En er is voor elk wat wils, zelfs sieraden, afgestaan door Fechi Regales en diverse boeken voor een klein prijsje door verschillende Antilliaanse schrijvers.

Alles bij elkaar een wat ongewone combinatie voor een expositie, maar dit is dan ook geen gewone expositie, dit is voor de slachtoffers van de ramp in Armero.

Vergeet U in elk geval niet te komen kijken morgen!

MARJO NEDERLOF.